



سرمقاله

# بیمه‌های مسئولیت در ایران

زندگی و فعالیت انسان در جامعه می‌تواند باعث بروز خطر و خسارت برای افراد دیگر گردد. با صنعتی شدن جوامع این خطرات و خسارات رو به تزاید گذاشت و خیلی زود مشخص گردید که قوانین و مقررات سنتی قبلی نمی‌توانند وسیله مناسبی برای احقاق حقوق زیان دیدگان باشند. در ابتدا مبنای تشخیص مسؤولیت افراد و مؤسسات «نظریه تقصیر» بود به این معنی که در صورت ورود خسارت می‌بایستی تقصیر عامل ورود خسارت اثبات گردد. نظر به پیچیدگی و تعدد خطرات ناشی از صنعتی شدن اثبات تقصیر عامل زیان در عمل مشکل، طولانی و در بسیاری موارد غیرممکن بود به همین دلیل در برخی موارد نظریه خطر جایگزین نظریه قبلی گردید. بر طبق نظریه جدید چنانچه خطرات ناشی از فعالیت فرد موجب خسارت دیگران شود چون آن فرد ایجاد خطر نموده است مسؤول است و می‌بایستی خسارت وارده را جبران نماید. یعنی ملاک مسؤولیت مدنی فقط تقصیر شخص نمی‌باشد. در ابتدا برخی از افراد ابداع این نظریه را مانع توسعه صنعت و خلاقیت می‌دانستند و معتقد بودند هراس از نتایج این نظریه سرمایه‌گذاری در صنایع را متوقف خواهد کرد. ولی بزودی با گسترش انواع بیمه‌های مسؤولیت و بیمه شدن

مسئولیت‌های جرمی، شبه جرمی و قراردادی نقیصه مذکور رفع شد، بطوریکه امروزه بیمه‌های مسئولیت یکی از متنوعترین و مهمترین رشته‌های بیمه در کشورهای پیشرفته می‌باشند.

یکی از عللی که باعث توسعه سریع بیمه‌های مسئولیت

گردید این بود که رسیدگی و اثبات مسئولیت افراد از طریق ارجاع موضوع به دادگاه دارای تشریفات طولانی بود و تعداد انبوه این پرونده‌ها مشکلات زیادی را برای مسؤولان قضایی و زیان دیدگان بوجود می‌آورد. ایضاً اینکه حتی در موارد صدور حکم به نفع زیان دیده، در اکثر مواقع عامل زیان خسارت را نداشت و یا پرداخت زیان موجب اختلال در زندگی او می‌گردید. در حالیکه تحت بیمه‌های

مسئولیت در صورت احراز مسئولیت عامل زیان، بیمه‌گر خسارت وارده به زیان دیده را مطابق شرایط بیمه‌نامه پرداخت می‌نماید. متأسفانه در کشور ما به جز رشته بیمه مسئولیت دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی که اجباری است سایر رشته‌های بیمه مسئولیت رشد لازم را نداشته است. علل عدم رشد این رشته از بیمه و پیشنهادات برای توسعه آن را می‌توان به شرح زیر خلاصه نمود:

الف - هرچند در برخی موارد می‌توان با استناد به قاعده لاضرر، قانون مدنی ایران، قانون تجارت، قانون مسئولیت مدنی و قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی، موارد مسئولیت

مدنی افراد را مشخص نمود ولی در اکثر مواقع می‌بایستی با استنباط از قاعده و قوانین مذکور احکام لازم را استخراج کرد که این امر باعث تعدد تفسیرها از قانون و اتلاف وقت افراد می‌شود. بهتر است در هر رشته از فعالیت با توجه به مسایل فنی آن رشته مقررات ویژه‌ای در خصوص مسئولیت مدنی تدوین گردد تا بیمه‌گران نیز شرایط بیمه‌نامه را بر همان اساس تهیه نمایند و در مواقع بروز خسارت تکلیف بیمه‌گر، بیمه‌گزار و زیان دیده مشخص باشد.

ب - در حال حاضر بجز رشته بیمه مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی و مسئولیت حرفه‌ای پزشکان برای سایر رشته‌های بیمه‌های مسئولیت شرایط مشخص و تعرفه حق بیمه واحدی وجود ندارد و

هریک از شرکتهای بیمه شرایط و نرخ مخصوص خود را اعمال می‌نمایند که این امر می‌تواند باعث عدم صدور سریع بیمه‌نامه و توسعه این رشته از بیمه گردد.

بهرتر است بیمه مرکزی ایران با دریافت پیشنهادات شرکتهای بیمه شرایط و تعرفه خاصی برای هر یک از رشته‌های بیمه مسئولیت تدوین نماید.

ج - عدم وجود تبلیغات و فعالیت‌های لازم برای شناسایی این رشته از بیمه به مردم.

د - تجهیز بخش بیمه‌های مسئولیت شرکتهای بیمه به وکلا، کارکنان متخصص، برقراری دوره‌های آموزشی لازم و ترجمه کتب و مقالات معتبر خارجی در رشته بیمه‌های مسئولیت.

